

Språk, kunskap och hälsa i mötet med en heterogen och flerspråkig skola

Rektor mot vetande 20140919

Maria Rubin

Doktorand, Malmö högskola

MALMÖ HÖGSKOLA

- Språkinriktad undervisning – en strävan efter en inkluderande praktik
- Hälsa relaterat till förväntningar, relation och synsätt

”Effektivt professionellt lärande motiveras av
lärarnas eget behov av att veta snarare än någon
annans önskan om att få berätta”
(Helen Timperley, 2013)

En enspråkig norm?

MALMÖ HÖGSKOLA

”Flerspråkiga elever, är en mycket heterogen grupp med högst varierande språklig, kulturell och social bakgrund; de har tillbringat olika lång tid i Sverige – många är födda i landet medan andra nyligen anlänt”

(Hyltenstam & Lindberg, s. 2004)

Utmaning – synsätt!

Vad säger våra styrdokument?

Ur **riktlinjer**:

”Läraren ska organisera och genomföra arbetet så att eleven får stöd i sin språk- och kommunikationsutveckling

Mål att sträva mot:

-Att varje elev kan använda sina kunskaper som redskap för att formulera och pröva antaganden och lösa problem, reflektera över erfarenheter, kritiskt granska och värdera påståenden och förhållanden.

Mål att uppnå:

- Att varje elev kan uttrycka sig i tal och skrift så väl att elevens språk fungerar i samhälls-, yrkes- och vardagslivet och för fortsatta studier.

(Lgr-11/ GY 11, Skolverket, 2011).

- Språk, lärande och identitetsutveckling är nära förknippade. Genom rika möjligheter att samtala, läsa och skriva ska varje elev få utveckla sina möjligheter att kommunicera och därmed få tilltro till sin språkliga förmåga

(Lgr-11, s. 9)

- Skolan ska ansvara för att varje elev efter genomgången grundskola kan använda det svenska språket i tal och skrift på ett rikt och nyanserat sätt
- (Lgr-11, s. 13)

Vad behöver vi veta för att bygga
stöttande strukturer i vår undervisning?

ATT LÄRA PÅ SITT ANDRASPRÅK
OCH
ATT LÄRA SIG ETT ANDRASPRÅK

Bas- utbyggnad jmf vardagsspråk- skolspråk

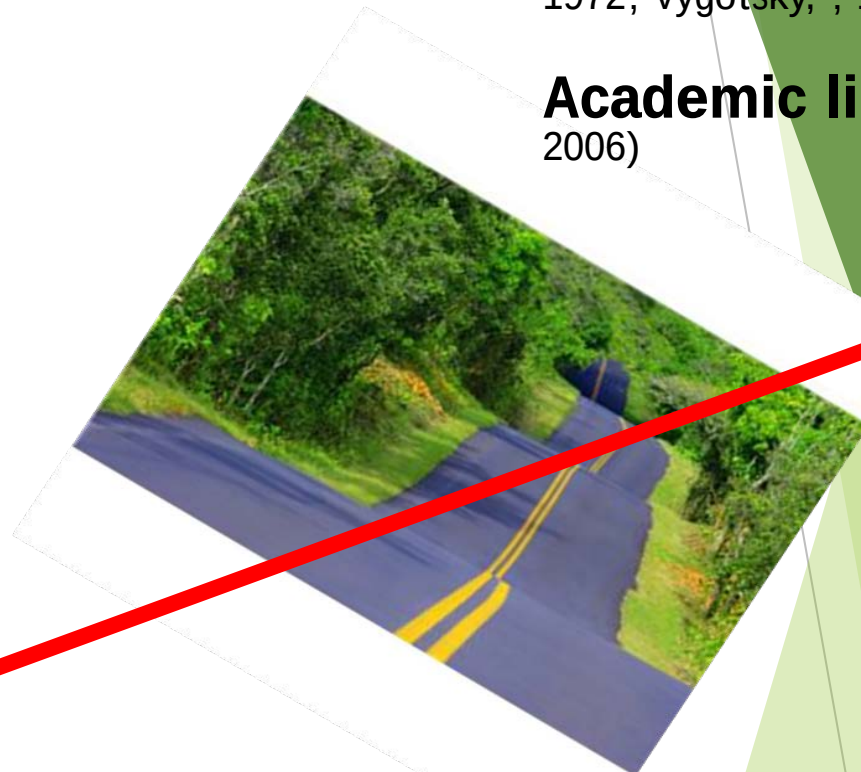
BICS; spontaneous concepts;
daily talk

(Cummins, 2000; Chamot & O Malley, 1972; Vygotsky, ; 1975)

CALP; scientific
concepts school talk

(Cummins, 2000; Chamot & O Malley, 1972; Vygotsky, ; 1975)

Academic literacy (Gibbons, 2006)

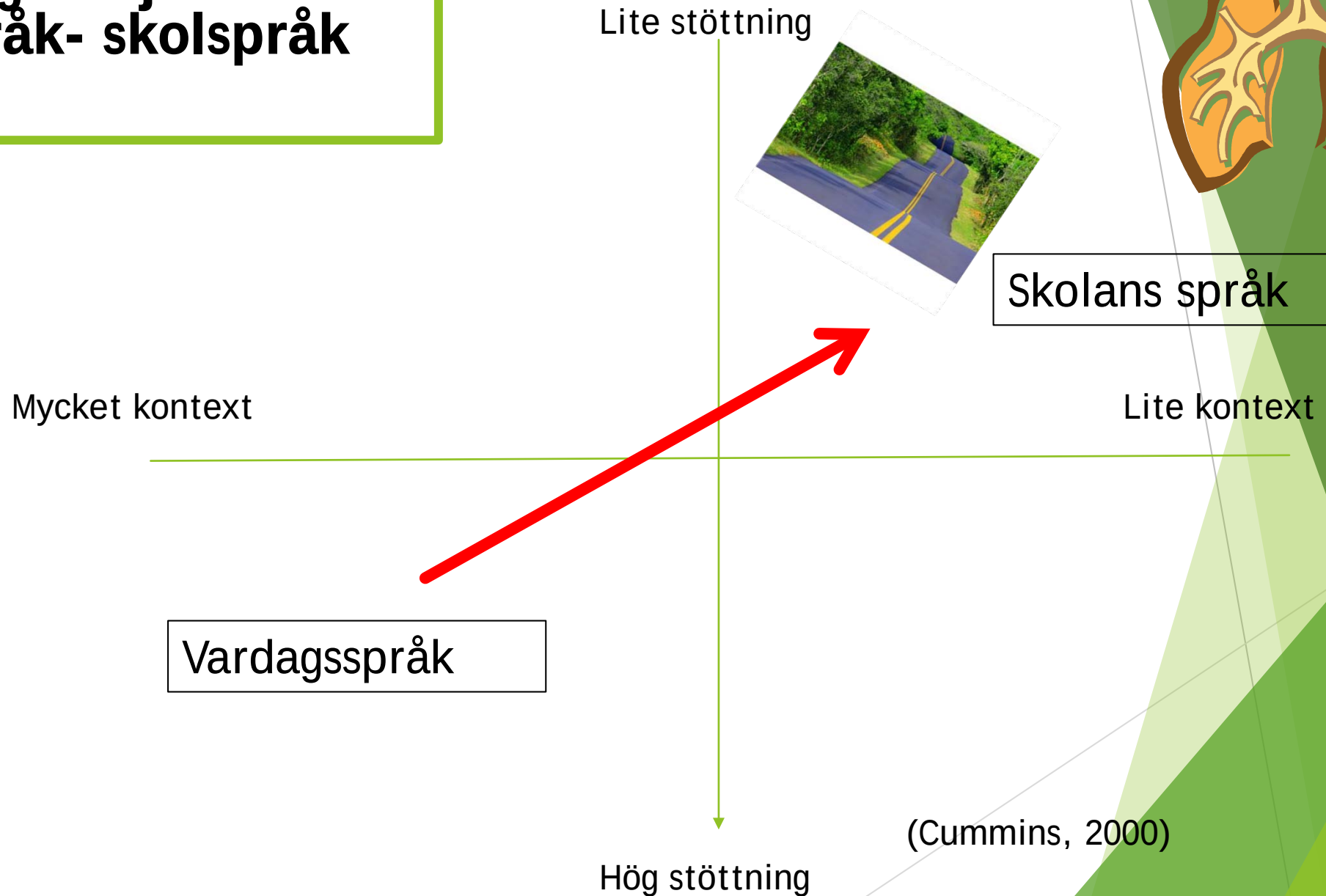
Alla lärare som språkutvecklare!

10

MALMÖ HÖGSKOLA

Bas- utbyggnad jmf vardagsspråk- skolspråk

Vi behöver göra
lektionsinnehållet tillgängligt
för alla elever, utifrån elevers
olika språkliga förutsättningar”

(den Brok, van Erde, Hajer, 2010)

Vad kännetecknar en språkinriktad
ämnesundervisning?

Språkinriktad ämnesundervisning är en **kontextrik**
undervisning med **språklig stöttning** och mycket
interaktion (Hajer & Meestringa, 2010)

En språkinriktad ämnesundervisning.....

”Elevers sociala och socioekonomiska bakgrund innebär att enbart vissa elever förbereds för den språkliga utmaningen i skolan”

”Bedömning av våra elevers förmågor baseras ofta på hur eleverna uttrycker sin kunskap språkligt”

(...)Hur vi gör vår språkliga bedömning görs sällan explicit”

(Shlepppegrell, 2004, s. 11)

Litteracitet på ett andraspråk... olika erfarenheter

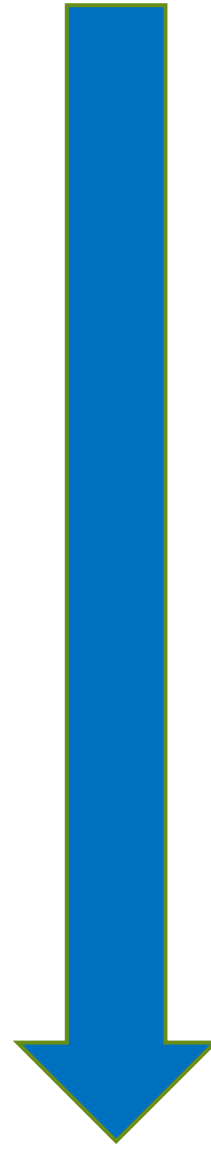

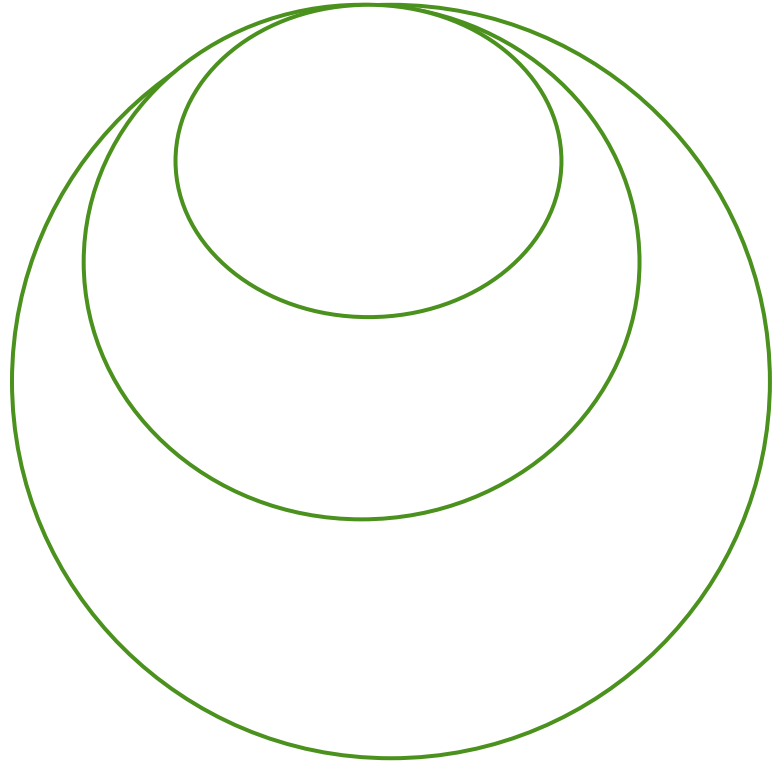
Vikten av en explicit undervisning!

"Skeletonizing content"
Downward language trend

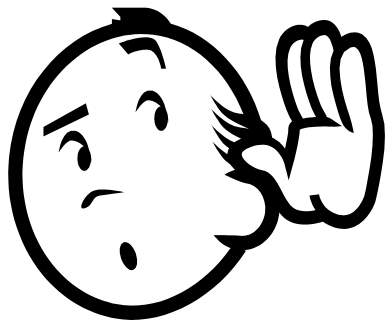
Förgivettagandets dilemman...

- Punktuell betraktande (von Wright, 2000)
- Kategoriskt betraktande?
- Relationellt betraktande?
- Elevens proximala zon? ZPD

(Vygotsky, 1978; Kozulin, 2004; Valenzuela, 2007)

*Sociokulturell
teori...hur
omsätter vi det?*

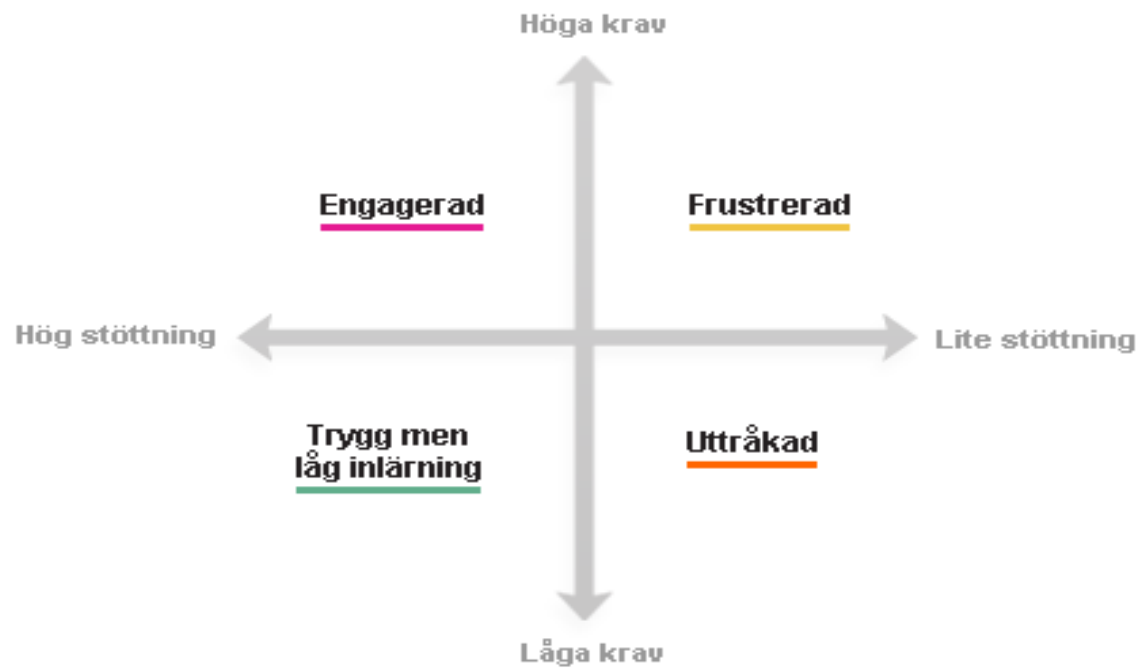
VILKA GLASÖGON SER VI MED?

Mötet med olikhet
Möte *utifrån* olikhet

Utmaning Språklig stöttning-

Språklig stöttning- exempel

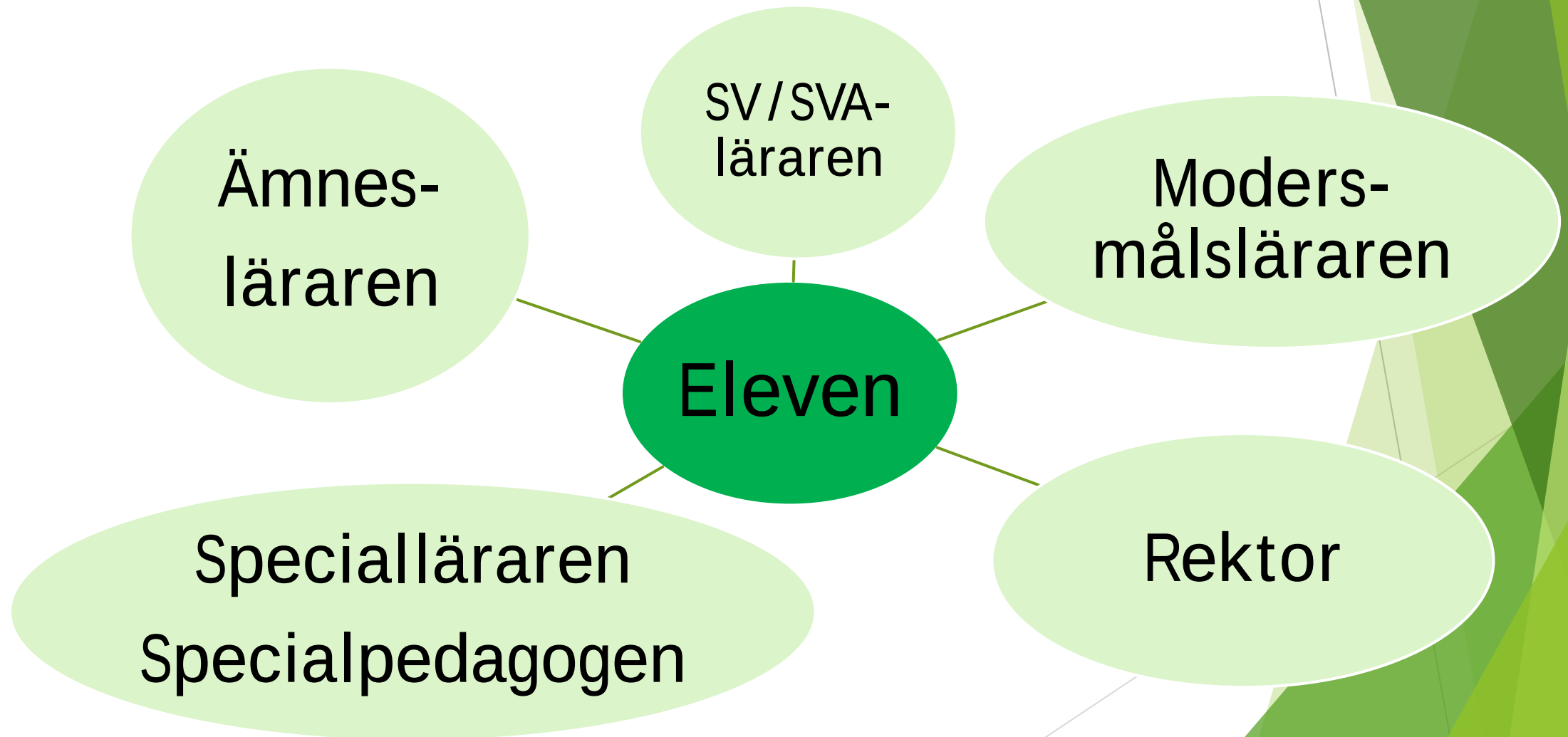
- ▶ Grafiska modeller-
- ▶ Texthantering-
 - ▶ Lässtrategier i alla ämnen
- ▶ Visuellt stöd-
- ▶ Skrivmallar-
- ▶ Interaktion-
 - ▶ Rik interaktion

Proaktivt
arbete...
Hur stöttar vi
alla lärare i det?

UTMANING SOCIALA RELATIONER

Vad behöver vi för stöttning förhållande till strävan för en inkluderande pedagogik?

TACK!

Fortsatt läsning.....

- ▶ Gibbons, Pauline (2010) *Lyft språket-lyfttänkandet*. Stockholm: Hallgren och Fallgren.
- ▶ Gibbons, Pauline (2007) *Stärk språket- stärk lärandet*. Stockholm: Hallgren och Fallgren.
- ▶ Hajer, Maaïke& Meestringa, Theun(2010). *Språkinriktad ämnesundervisning*. Stockholm: Hallgren och Fallgren.
- ▶ Hägerfelth, Gun (2012). *Språkarbete i alla ämnen*. Stockholm: Liber.
- ▶ Salameh, Eva-kristina(red.)*Flerspråkighet i skolan -språklig utveckling och undervisning*. Lund: Studentlitteratur.
- ▶ Stehagen, Hanna (2014). *Språk i alla ämnen-en fråga om att lyckas i skolan*. Stockholm: Gothia förlag.
- ▶ Vestlin, Lena (2013). (Red.)*Kunskap, språk och identitet -att undervisa flerspråkiga elever i f-6*.

- ▶ <http://www.andrasprak.su.se/>
- ▶ Nationellt centrum för svenska som andraspråk. Här finns en mängd litteratur att ladda ner som rör språkutvecklande ämnesundervisning
- ▶ <Http://rautveckling.se/podcasts/Skolsnack48.mp3>
- ▶ Samtal om språk-och ämne mellan läraren Anna Kaya och professorn i tvåspråkighet Inger Lindberg